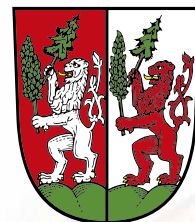

Bělohradské listy

Vydáno 22. 12. 2017 • Ročník XVII • Cena 16 Kč

6 / 2017

Objektivem Bělohradských listů

VÁNOCE ČAS NAROZENÍ A OBDAROVÁNÍ

BĚLOHRADSKÉ LISTY
Časopis Bělohradu a okolí
6/2017

Přede dvěma tisíci lety narodil se v městě Betlémě, v chlévě na seně, Panně Marii chlapeček, jenž dostal jméno Ježíš. Jeho příchod zvěstoval anděl pastýřům a ti se do Betléma vydali, aby viděli ten zázrak zrození. A s nimi přišly veliké zástupy lidu, chtějíce Ježíška vidět a předat mu dary. Každý dal, co měl a mohl dát. Z Východu přišli i tři králové, Kašpar, Melichar a Baltazar, a přinesli dary královské – zlato, myrhu a kadidlo. Tak začala tradice obdarování, která nám vydržela dodnes. Pod stromeček si dáváme dárky, abychom si připomněli to dávné obdarování ve chlévě u jeslíček. Ze stejného principu vycházejí i předvánoční sbírky na chudé, nemocné a postižené a stejně tak i sbírka tříkrálová.

Hezký příběh obdarování jsem před časem našel v kronice Horní Nové Vsi. Má také paralelu v biblickém příběhu, i když ne zrovna v tom vánočním.

V roce 1866 po velké bitvě u Hradce Králové, kde rakouská vojska dostala řádně na frak od pruské armády, dorazila na Horní Ves jednotka prajzů. Zastavila před obecním špejcharem a chtěla si pro své vojáky nabrat obilí. Rychtář, který měl klíče, však nebyl k nalezení. Schovával se v Hůře jako většina obyvatel. Vojáci sekerou rozbili dveře a obilí si vzali. Nutno dodat, že je naleznuvšímu se představiteli obce později zaplatili. Potom bylo potřeba obilí semlít a upéci z něho chleba. Vytáhli místního mlynáře, aby jim obilí umlel a upekł z něho chleba. A i jemu za odvedenou práci zaplatili. Mlynář se asi za to, že mlel a pekł pro cizáky, styděl, nebo byl tak čestný, že si vyplacené stříbrňáky nechtěl nechat. Aby nebyl jako Jidáš spojován se zradou, rozhodl se, že při narození děťátka v obci obdaruje ho do kolébky stříbrným penízkiem. Byl od té doby zván velmi často za kmotra.

Hezký příběh.

U nás je řada dobročinných organizací, které to myslí s pomocí potřebným velmi vážně a jsou ochotny jít daleko za hranici osobního bezpečí, pohodlí nebo alespoň volného času. Detaily neznám, a tak se budu držet osobní zkušenosti. Mezi lety 1968 až 1971 a pak od roku 1989 pořádala bělohradská skautská organizace před Vánoci peněžní sbírku, jejíž výtěžek darovala na vesničku SOS. Poslední dva roky šly peníze do jičínského dětského stacionáře APROPO. Za ta léta to bylo více než sto tisíc korun.

I letos se skauti připravovali, že těsně před Vánoci uspořádají při příležitosti rozdávání betlémského světla dobročinnou sbírku a její výtěžek pošlou potřebným. Jaké však bylo rozčarování, když se dozvěděli, že nic není jako dřív. Když chceš konat dobrý skutek, musíš nejprve poslat žádost nahoru. Dokonce je na provádění veřejných sbírek zákon. Vedle základních požadavků, kdy, kdo, odkud a pro koho, stojí řada tzv. „Náležitostí oznámení o konání veřejné sbírky...“ Podle nich je třeba doložit: Doklad o bezúhonnosti osoby za ni jednající, obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů vydaný státem, ve kterém se tato osoba v posledních 3 letech zdržovala nepřetržitě déle jak 3 měsíce. Dále musí organizace doložit, že nemá daňový nedoplatek, že nevstoupila do likvidace, zřídit k tomuto účelu speciální účet a splnit ještě spoustu dalších podmínek a povinností. Že z toho nejste moudří, konec konců skauti také ne. Vždyť tahle organizace je jen dobrovolnickou, bez zaměstnanců, s minimálním finančním tokem, žijící z členských příspěvků, příspěvků od obce a od dalších subjektů. Vychovává děti mimo jiné k poctivosti, dobročinnosti a vzájemné pomoci. Možná, že ten, kdo tyto předpisy vydal, chtěl zabránit případům rozkrádání. Nebo že by nezdaněný zisk? Prostě, bez úřednického pozhennání nemůže nikdo vykonat dobrý skutek. Jak by to asi dopadlo tenkrát, kdyby darovníci museli požádat „nejvyššího úředníka“, zda mohou Ježíška obdarovat?

Ale od toho tu jsou přeci lidé! Lidé, kteří dávají do kasičky svoje peníze, by měli sami rozhodnout, jestli si ten, který je vybírá, zaslouží jejich důvěru a podle toho jeho prostřednictvím poslat peníze potřebným. A ne úřad.

Možná, že by bylo lepší se na charitativní akce vykašlat, nedělat si problémy, zařadit se do davu a tvářit se jako „já nic, mě se to netýká“. Ale týká. Jsou to naše děti, ty, které vychováváme i ty, pro které sbíráme drobné penízky. Jednou vyrostou a budou dávat pod stromeček dárky svým dětem, nebo přispějí do kasičky pro jiné. Třeba si vzpomenou na darovníky jdoucí do Betléma, nebo na mlynáře vkládajícího stříbrňák děťátka do kolébky. Zachovají se stejně a svět díky tomu bude hezký.

Pěkné Vánoce a mnoho dobrého v roce 2018.

Ladislav Stuchlík

- 2 OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
  - 3 FEJETON**
(LADISLAV STUHLÍK)
  - 4 ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
  - 5 STAROSTA ODPOVÍDÁ
ZM INFORMUJE**
(PAVEL ŠUBR)
  - 6-7 BĚLOHRADSKÁ KVÍTKA**
(ALENA FLÉGLOVÁ)
  - 8 RADIM KALFUS
A FRANTIŠEK KINSKÝ**
(PAVEL ŠUBR)
  - 9 NÁHODY A VÝZVY
DOMINIKA MALÉHO**
(HANA FRIEDRICHOVÁ)
  - 10-11 VZPOMÍNKY PANÍ MARYŠKY**
(HANA FRIEDRICHOVÁ)
  - 12-13 EDISON NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE
A OTEVŘENÍ NOVÉ UČEBNY**
(JAROSLAV JIRÁSKO, JIŘÍ FIKAR)
  - 14-15 ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU
CUKŘÁŘI**
(JAROSLAV VOVES)
  - 16 DŘEVĚNICE STARÉHO „KURASISE“**
(JOSEF ŠPŮR)
  - 17 VÁCLAV KAREL KROFTA**
(JIŘÍ VACEK)
  - 18-19 UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI**
  - 20–21 TADY VŠUDE SE BRUSLILO**
(EDUARD ČELIŠ)
  - 22-23 HISTORICKÉ FOTKY
Z BĚLOHRADSKA**
- FOTOGRAFIE NA OBÁLCE**
STRANA 1 / LADISLAV STUHLÍK
NOVOTNÉHO LÁVKA V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ
STRANA 24 / PETR LAUŠMAN
MIKULÁŠSKÝ EXPRES

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ VYJDE
23. 2. 2018**

Bělohradské listy
periodický tisk územního samosprávného celku Lázně Bělohrad
Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník
Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš,
Alena Flégllová, Hana Friedrichová, Hana Marie Kömerová,
Václav Lejdar, Iva Plecháčová, Josef ŠpŮr, Ing. Pavel Šubr,
Jaroslav Voves.
Povoleno MK ČR pod č. E 10901
ISSN 2533-8005
Adresa: Město Lázně Bělohrad
Městské kulturní středisko,
Baráková 3, 507 81 Lázně Bělohrad
Telefon: 739 629 482, Fax: 493 792 484
E-mail: mks@lazne-belohrad.cz
Grafika, sazba a tisk:
Tiskárna ARPA, Kotkova 792, Dvůr Králové nad Labem

Zeptali jsme se za vás

Po městě Lázně Bělohrad se objevila nová kontejnerová stání na tříděný odpad. Jak město napomáhá svým občanům třídít odpad a kolik nevytríděného odpadu město vlastně vyváží na skládku?

Město Lázně Bělohrad se postupnými kroky snaží vylepšovat celý systém odpadového hospodářství. V letošním roce město na svých stáních přidalo 15 ks kontejnerů na tříděný odpad (5 ks na plasty, 7 ks na papír, 3 ks na sklo – čiré i barevné). Celkový počet kontejnerů tak stoupl na 83 ks. Vznikla i 4 nová stání. Konkrétně v ulicích Václavské, Vachkové, Zahradní a u hasičské zbrojnice v Prostřední Nové Vsi. V krátké budoucnosti uvažujeme o vybudování stání v ulici Za Mostem a v prostřední části ulice Třetí strana. Zde bude výstavba navazovat na vybudování nových parkovacích míst. Další místo by mělo vzniknout v horní části obce Brtev. S plánovanou stavbou nového úřadu budeme nuceni zrušit jedno z největších stání kontejnerů v čele náměstí. Následně pak budeme kontejnery přemisťovat dle skutečné naplněnosti a konkrétních potřeb. Ukazuje se, že menší stání jsou pro občany výhodnější. Docházková vzdálenost je kratší a nekupí se u nich jiný odpad. To ale není jediná novinka, která by měla napomoci občanům třídít odpad. V letošním roce město rozdalo 685 ks kompostérů na biologický odpad. Doufáme, že i toto opatření přispěje ke snižování směsného odpadu. Další letošní novinkou bylo rozmístění 5 ks oranžových popelnic na jedlé oleje a ztužené tuky.

Po městě jsou rozmístěny i další kontejnery na využitelný odpad. Tradičně spolupracujeme s charitativní organizací Diakonie Broumov. Mají krásný a výstižný slogan „Nepotřebné věci

- potřebným lidem“. Oblečení, hračky, obuv odkládejte do velkého béžového kontejneru. Dále jsou po městě rozmístěny 3 ks bílých kontejnerů na horší textil od firmy Dimatex. V horní části náměstí je umístěn červený kontejner firmy Asekol na drobné elektro a baterie. Konkrétní umístění všech sběrných nádob najdete na www.lazne-belohrad.cz v sekci dokumenty. Město dále nabízí zdarma svým občanům pytle na plastové lahve, směsný plast a kompozity (tetrapackové krabice). Tyto pytle musí občane po naplnění odvézt na sběrný dvůr. Dále město zdarma rozdává papírové krabičky „ekocheese“ na vysloužilé baterie nebo třeba sadu tří kusů barevných tašek na papír, plast a sklo.

Další podstatnou novinkou je samotné provozování sběrného dvora. Od ledna příštího roku bude sběrný dvůr provozován Technickými službami města. Prodlouží se provozní doba: ve středu od 9.00 do 17.00 hodin s polední přestávkou od 11.30 do 12.30, v sobotu bude sběrný dvůr otevřen od 8.00 do 14.00 hodin. Občané mohou na sběrný dvůr odvézt vlastně cokoli, mimo stavebního odpadu. Na sběrném dvoře funguje zpětný odběr elektrozařízení. Jde o firmy Asekol (elektrozařízení z obývacího pokoje), Elektrowin (elektrozařízení z kuchyně), Ekolamp (zářivky). Veškerý papírový odpad ze sběrného dvora je sbírán pro zdejší základní školu. Velký problém je s pneumatikami. Každý občan by při koupi nových pneumatik měl prodejci odevzdat ty staré, to se ale bohužel neděje. Nebezpečný odpad bude zajišťován již tradičně formou mobilního sběru třikrát ročně, třetí středu v měsících dubnu, červenci a říjnu.

Komunitní kompostárna v Horní Nové Vsi je otevřena již několik let od března do listopadu kalendářního roku, a to každé úterý a pátek od 14 do 17 hodin. Mimo tuto stanovenou dobu mají občané možnost odložit bio buď do

přistaveného kontejneru, nebo na vymezenou plochu.

A kolik nevytríděného odpadu tedy vlastně skončí na skládce? V loňském roce to bylo celkem 664 t, což je 179 kg/občan/rok. Tento odpad odváží svozová firma. Je na každém z nás, co v té své popelnici nechává a co vytrídí k dalšímu využití. Novela zákona o odpadech počítá s rokem 2024, kdy bude zakázáno skládkování. Veškerý odpad se bude dotřídovat. Toto opatření bude pro nás i naše budoucí generace určitě velkým přínosem, na druhou stranu to ale bude velmi finančně náročné.

Místní poplatek za celý systém nakládání s odpadem pro rok 2018 je stanoven na částku 500 Kč na poplatníka s možností uskutečnění platby od ledna do konce března. Celkové náklady na poplatníka se pohybují kolem částky 880 Kč za rok. Částkou půl milionu přispívá do rozpočtu města obalová společnost Eko-kom a to právě za vámi vytríděné složky odpadu, což je zhruba částka 120 Kč na poplatníka. Zbytek, asi 260 Kč za každého občana i chalupáře musí doplatit město ze svých zdrojů.

Pokud občané města budou více třídít, zvedne se tím částka, kterou město obdrží od obalové společnosti, v popelnici bude mít méně zbylého odpadu, město tím zaplatí méně společnosti odvázející odpad. Město nebude tolik doplácet na celý systém nakládání a nebude nuceno zvednout místní poplatek. Je to takový začarovaný kruh.

Město LB se snaží postupně vylepšovat celý systém, podporovat třídění využitelných složek a tím snižovat celkové množství směsného komunálního odpadu. Ovšem bez vás, občanů, to opravdu nepůjde.

Děkují všem, kteří třídíte odpad.

Jitka Břeská, DiS., vedoucí odboru vnitřních věcí MěÚ, foto: autorka

PROSTŘEDNÍ NOVÁ VES

VÁCLAVSKÁ ULICE

VACHKOVA ULICE

ZAHRADNÍ ULICE

Starosta odpovídá

Chci se zeptat, jestli by nešla nějak řešit dopravní situace v úseku mezi lékárnou a odbočkou na Hořice nebo až kolem mateřské školy. Řidiči zde nerespекtuji značku zákaz zastavení a občas s hrůzou sledují, jak děti přebíhají silnici, když jdou od autobusu do školy. Situace tam je strašně nepřehledná.

Dopravní situaci v centru města, hlavně v ulicích T. G. Masaryka, ve spodní části náměstí K. V. Raise a v Lázeňské ulici dost sleduji a vím, že její stav je špatný. Pokud nebudou řidiči respektovat dopravní značení, asi se situace nezlepší. A určitě nemůžeme počítat s tím, že by intenzita dopravy bez nějakých opatření poklesla. Průjezdni silnice městem jsou v majetku a správě Královéhradeckého kraje a dopravní značení řeší jeho příspěvková organizace Správa silnic Královéhradeckého kraje. S náměstkem hejtmana Královéhradeckého kraje zodpovědným za oblast dopravy panem Martinem Červíčkem jsem před nedávnem jednal o dopravní situaci ve městě. Shodli jsme se, že asi jediným možným řešením je v současné době omezení dopravy např. zákazem průjezdu vozidel nad 7,5 tuny Lázeňskou ulicí. Tento zákaz by omezil i dopravu ve výše uvedených lokalitách. Komplexním řešením je ale pouze výstavba přeložky silnic.

Už naši předkové věděli, že do budoucna je ve městě nutná výstavba obchvatu (přeložky silnic), který by dopravu odvedl z centra města a lázeňského území a zároveň otevřel lokality severně od Lázeňské ulice a ulice T. G. Masaryka pro další výstavbu. Proto je již cca od roku 1930 v územních plánech města zařazen tento obchvat. V průběhu let došlo k jeho mírným úpravám (jeho vzdálení severně od centra města a změna místa napojení na silnici na Jičín). Do územního plánu byla po roce 2000 zařazena také navazující přeložka silnice na Hořice Ná-

dražní ulicí a mezi stávající zástavbou v Dolní Nové Vsi a železniční trati. V roce 2003 zpracoval Královéhradecký kraj (jako investor stavby přeložky) studii přeložky od Jičína na Miletín a následně i její projektovou dokumentaci pro územní řízení a příslušné posudky (vliv na životní prostředí atd.). V lednu 2005 občanské sdružení Bílý hrad vydalo „Petici za rozumné řešení dopravy v Lázních Bělouhradě“, ve které vyslovilo zásadní nesouhlas s výstavbou této přeložky (důvody: nízká intenzita dopravy ve městě, zničení rázu krajiny, odříznutí Brtve od města, zatížení středu města emisemi a hlukem, znehodnocení rázu Prostřední Nové Vsi, snížení dostupnosti přilehlých obcí atd.). Petici podepsalo 1241 lidí. Zastupitelstvo města důvody k zastavení prací na přeložce silnic uvedené v petici na základě odborných posudků vyvrátilo a Královéhradecký kraj schválil finanční prostředky na výkup pozemků, který mělo zajistit město. K dohodě se všemi vlastníky ale nedošlo, navíc, o. s. Bílý hrad nadále s výstavbou přeložky nesouhlasilo. Tím nemohlo být zahájeno územní řízení a Královéhradecký kraj nemohl požádat o dotaci z fondů Evropské unie na výstavbu této přeložky. Přitom orgány Královéhradeckého kraje výstavbu přeložky s využitím evropských fondů podporovaly. Po roce 2010 se kraj ale rozhodl zlepšit stav stávajících silnic II. a III. třídy a práce na obchvatech zastavil.

Já jsem stále přesvědčen, že je z řady důvodů obrovská škoda pro město a jeho občany, že se přeložku silnic nepodařilo vybudovat. Jsem také přesvědčen, že velký přínos by přeložka silnic měla pro občany a děti z Brtve, neboť při výjezdu auty z obce by se ihned napojili na komunikaci ve směru na Miletín, Novou Paku i Jičín, a děti by při cestě do školy bezpečně překřížily přeložku (byl na ní vyprojektován středový ostrůvek a stanoveno omezení rychlosti na 50 km/hod.) a pak pokračovaly až do základní školy nebo centra města po Lázeňské ulici prakticky bez dopravy.

Nemohli byste zajistit vyhrnování silnice Choteč – Hřídalec? V loňské zimě zde několikrát zapadla různá auta a když je nějaký problém na Babáku, tak navigace dovede auta právě na tuto silnici. Nechápu ani, proč se tato silnice v zimě nevyhrnuje.

O zimní údržbě silnice Choteč - Hřídalec jsme už před rokem několikrát jednali s vedením obce Choteč. Královéhradecký kraj, který je jejím majitelem, ji totiž před několika roky vyřadil ze systému silnic II. a III. třídy, na nichž se provádí zimní údržba, a silnice byla označena dopravní značkou, že se v zimě neudržuje. Letos v září jsem se sešel s náměstkem hejtmana Královéhradeckého kraje panem Martinem Červíčkem, který má dopravní záležitosti v gesci, a ;o údržbě této silnice jsme jednali. Pan Červíček o situaci věděl a po našem jednání prosadil zařazení této silnice do systému zimní údržby. Od letošní zimy tak Královéhradecký kraj bude udržovat silnici Choteč – Hřídalec a také silnici Uhlíře – Valdov, kde se rovněž zimní údržba neprováděla.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

ZM informuje

Další veřejné zasedání zastupitelstva města se uskutečnilo ve středu **1. listopadu 2017** v kulturním sále hotelu Grand. Zastupitelé po vyslechnutí zpráv o kontrole plnění usnesení ze svého posledního zasedání a z jednání rady města schválili prodej pozemku p. p.č. 139/24 v k.ú. Brtev a pozemku p. p.č. 381/14 v k.ú. Lázně Bělouhrad. Poté vzali na vědomí rozpočtové opatření č. 11/2017 a schválili rozpočtové opatření č. 12/2017 a poskytnutí dotace z rozpočtu města nad 50.000 Kč. Následně projednali a schválili obecně závazné vyhlásky města č. 4/2017 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, č. 5/2017 o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a č. 6/2017, kterou se stanoví systém komunitního kompostování a způsob využití zeleného kompostu k údržbě a obnově veřejné zeleně na území města Lázně Bělouhrad.

Pavel Šubr – starosta města

BĚLOHRADSKÁ KVÍTKA a nová radnice

Již začátkem příštího roku budeme znát vítěze architektonické soutěže na výstavbu nové budovy městského úřadu. Tento projekt se těší nebývalému zájmu řady architektů a v současné době na něm pracuje několik desítek z nich. Jak by nová radnice měla vypadat a co by se podle nich ještě v Bělohradě mohlo vylepšit, jsem se byla zeptat žáků šestých tříd – Anežky Chaloupkové, Elišky Tiché, Václava Kaplana, Jana Kellera a Renaty Hanykřové.

Úvodem to vezmeme trochu zešíroka. Zajímá mě, jak se vám líbí naše náměstí jako celek, co by se mělo vylepšit a je něco, co vám tam chybí?

✿ **Eliška** – Mně se líbí, i když pár domů by se mělo opravit, aby vypadaly tak hezky jako ten dům, co je tam galanterie. Ten je krásně namalovaný. Moc mi chybí trafika, co byla na autobusáku, tam jsem chodila ráda. Ty stromy tam, co na jaře růžově kvetou, se mi taky moc líbí a dala bych tam ještě víc kytiček.

✿ **Anežka** – Asi by to chtělo kašnu, protože na většině náměstí je krásná kašna. Taky se mi nelíbí, třeba jak jsou na náměstí ty zlí lidé, co tam dělají nepořádek a berou drogy. Jinak stromy tam jsou hezký a každý rok by to chtělo udělat jinej vzor z kytiček.

✿ **Václav** – Dal bych tam navíc nějaké obchody, cukrárnu a dobrou hospodu. Taky víc stromů a víc zelených pruhů s trávou by to chtělo.

✿ **Renata** – Náměstí je celkem hezký, akorát bych opravila omítky na některých domech a brala bych tam třeba Lidl.

✿ **Honza** – Na Malém náměstí bych ty opadaný starý růže vyměnil za keře.

Ted' k samotnému městskému úřadu. Líbí se vám současná budova, a myslíte si, že potřebujeme novou radnici? Víte vlastně, jaké služby se tam poskytují?

✿ **Eliška** – No, úřad je pěkný, ale mohl by bejt hezčí. Někdy tam maj pěkný kytky v oknech. Nový úřad je asi potřeba, aby to tady bylo hezčí. Jinak nevím, co přesně se tam dělá, naposledy jsem tam byla se školkou.

✿ **Anežka** – Mně se úřad líbí a dělá se tam vítání občánků.

Anežka
Chaloupková

✿ **Václav** – Městský úřad je vedle hotelu U Kapra a dal bych mu nějakou výraznější barvu, červenou nebo oranžovou. Služby tam jsou pro město, jako zastřihování stromků a tak. Myslím si, že by to stačilo poopravit.

✿ **Honza** – Stačí poopravit jako třeba hasičárna.

✿ **Ranata** – Taky bych ho jen opravila. A co se tam dělá? Úředníci tam podepisují různé papíry a razítkují.

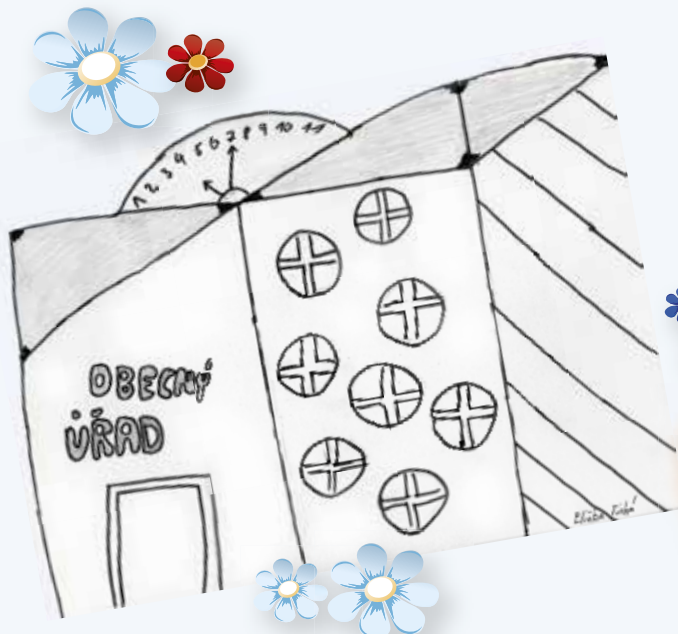
Víte přibližně, v kterých místech se má stát nová radnice, a kde by to podle vás bylo nejlepší?

✿ **Václav** – No, vedle fotbaláku je nějaká velká díra, tak tam se prej něco bude stát.

✿ **Honza** – Nevím, mohlo by to být někde vedle autobusáku.

✿ **Renata** – Podle mě by to bylo nejlepší místo České spořitelny.

✿ **Anežka, Eliška** – No asi místo té starý budovy by to bylo nejlepší.

Eliška
Tichá

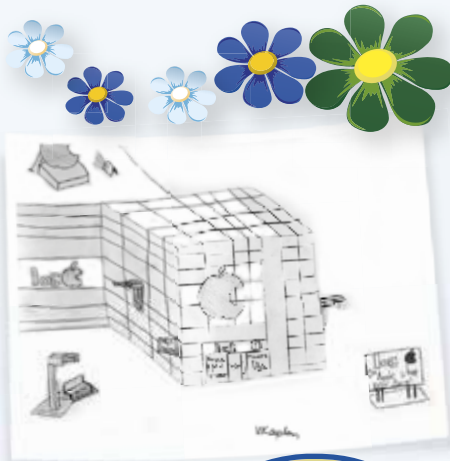
Renata
Hanykřová

Jak by podle vás tedy měla vypadat nová budova městského úřadu, která by důstojně reprezentovala naše město? Jste spíš pro moderní nebo historický styl?

- ✿ **Václav** – Udělal bych to hodně prosklený a hranatý, ale barvou aby se to moc nelišilo od těch ostatních domů.
- ✿ **Honza** – No určitě modernější hranatější styl. Ne jako lázeňák na autobusáku, kde je historická fasáda a hned vedle moderní hranatá klimatizace, to k sobě nejde. Barvě bych to řešil bílá s šedou a černou.
- ✿ **Renata** – Moderní, černošedobílá budova a zkombinovat to s železem.
- ✿ **Anežka** – Podle mě by to nemělo moc vyčnívat. Dala bych tam na fasádu třeba ty chrliče a pískovec.
- ✿ **Eliška** – Chtěla bych, aby to bylo moderní a třeba do zelinkavé barvy.

Co by v nové radnici určitě nemělo chybět, abyste se tam cítili příjemně?

- ✿ **Václav** – Dal bych tam nějaké občerstvení a informační koutek s počítačem jako v knihovně.
- ✿ **Honza** – Uvnitř by se mi líbila široká chodba a velké květináče se spoustou zeleně. A nějaké občerstvení, když se čeká.
- ✿ **Renata** – Hodně rostlin by tam mělo být.
- ✿ **Anežka** – Měly by tam být obrazy bývalých starostů nebo významných osob.
- ✿ **Eliška** – Mělo by tam být něco zábavného, aby se lidi při čekání nenudili.

Václav
Kaplan

Vánoce jsou za dveřmi, kdybyste si mohli pro naše městečko něco přát, co by to bylo?

- ✿ **Eliška** – Větší obchod jako třeba Lidl a taky větší trhy na Vánoce.
- ✿ **Václav** – Chtěl bych velký obchod, protože když si chcete pořádně nakoupit, tak musíte jet do Paky nebo do Jičina.
- ✿ **Honza** – Taky bych si přál velký obchod a hlavně parkurové hřiště. Dnešní mládež se parkurem hodně zabývá, mohlo by být třeba tam vedle pumptracku. Nebo Jump-Park (trampolínové hřiště) jako v Praze.
- ✿ **Renata** – Penny Market nebo Lidl a mohl by tady být taky útulek pro psy!
- ✿ **Anežka** – Líbilo by se mi lanové centrum, ale jinak mně tady opravdu vůbec nic nechybí...

Alena Fléglová, foto: autorka

ROD LAVER, NAME-DROPING A VÁNOCE

Dost dlouho mi trvalo, než jsem se rozhodl napsat těchto pár řádků a přidat i fotografii. Někdo bude asi právem tvrdit, že se jedná o takové vychloubání, vytahování, které hodně lidí nemá rádo. Navíc Britové mají pro toto konání název *Name-dropping*, čili vychloubání slovnými známostmi, a podle Britů se jedná o jasný společenský zločin... Ale, když mi Milan Sedláček, kamarád od tenisu a velký to trumpeták, po zhlédnutí fotky povídá: „Ty vole, to je něco! To je, jako bych já měl fotku s Armstrongem, Satchmem, absolutním králem trupetáků a jazzmanů!“ A tak si dovoluji, vážení, i já zveřejnit fotku mého sedmiletého vnuka Marka s tenisovou legendou padesátých a šedesátých let minulého století, s **Rodem Laverem**. Koncem září se uskutečnil v Praze Laver Cup, setkání elitních světových tenistů. Snad tomu chtěl osud, že mistr Laver dovolil pořídit tuto fotografii. Asi kvůli Markovi. V každém případě se jedná o naprosto tenisový skvost! Jirka Lelek, kterému všichni v Bělohradě neřekli jinak než Hořa, by nad touto fotkou šlel, jak on vždycky zarputile a nádherně tvrdil! On totiž mistra, leváka Roda Lavera, zbožňoval, jako zbožňoval Milan Sedláček Satchmo Louise Armstronga. Pro Jirku Leleka byl Australan Laver jasnou světovou tenisovou jedničkou! Za zmínku stojí i to, že Rod Laver drží na mojí fotce třetinku piva v levačce...

Za dva dny jsou Vánoce a s nimi i vzpomínka na blízké a kamarády, kteří již nejsou mezi námi. Jirkovi, Hořovi, posílám moderní nebeskou mailovou poštou tam nahoru fotografii s Rodem Laverem. Poslal bych ji i mistru Laverovi do Melbourne, ale neznám jeho adresu a pak, on by stejně nevěděl, kdo s ním na fotce je... Pro něho šlo pouze o jeden snímek s jeho nespočetnými příznivci.

Vám, milí čtenáři Bělohradských listů, se za *Name-dropping* moc a moc omlouvám a přeji hezké Vánoce.

Eduard Čeliš, foto: autor

Jan
Keller

LÁZEŇSKÁ MÍSTA OCENILA Ing. Radima Kalfuse

Jubilejní 20. ročník Konference Sdružení lázeňských míst ČR se letos uskutečnil 23. a 24. listopadu v hotelu Eliška ve Velkých Losinách. V posledních letech je součástí této konference vyhlášení „Osobnosti českého lázeňství za příslušný rok“. Letos toto ocenění obdržel z rukou předsedy Sdružení lázeňských míst ČR a zároveň primátora Karlových Varů Ing. Petra Kulhánka za celoživotní přínos lázeňství Ing. Radim Kalfus z Lázní Bělohradu. Při jeho ocenění vyslechli účastníci konference z úst Ing. Kulhánka následující zdůvodnění:

Ing. Radim Kalfus se narodil v roce 1955. Funkci ředitele lázeňské organizace v Lázních Bělohradě vykonával v letech 1991 až 2010. 30. dubna 1992 vznikla samostatná akciová společnost Anenské slatinné lázně, pro jejíž vznik připravoval privatizační projekt. V současné době je místopředsou představenstva.

Pod jeho vedením zaznamenaly Anenské slatinné lázně významný rozvoj. V roce 1995 byl postaven hotel Anna Marie, v roce 1998 provedena dostavba hotelu Grand, v roce 2001 rekonstrukce hotelu Janeček, v roce 2003 výstavba bazénu, v roce 2009 byl postaven lázeňský resort Strom života atd.

V roce 2000 získaly Anenské slatinné lázně jako první lázně v České republice certifikát kvality ISO 9001, v roce 2006 obdržely jako první lázeňské zařízení v Evropě certifikát Europespa med udělovaný Evropským svazem lázní a jako první lázeňské zařízení v ČR uzavřely smlouvu s německou zdravotní pojišťovnou (BKK Taunus). V roce 2009 byly Anenské slatinné lázně oceněny v anketě Českých 100 nej v oblasti zdraví, vzdělávání a humanity jako nejlepší v České republice.

Ing. Radim Kalfus dlouhodobě pracuje v představenstvu Svazu léčebných lázní České republiky. V minulosti vykonával funkci místopředsedy, v současné době je předsedou analytické komise.

Členem zastupitelstva města Lázně Bělohrad byl již v 90. letech minulého století, od roku 2002 je zastupitelem města nepřetržitě již čtvrté volební období. Ve volebním období 2014 – 2018 je členem rady města a předsedou lázeňské komise. Ve své práci vždy usiluje o úzkou spolupráci města a lázeňské organizace.

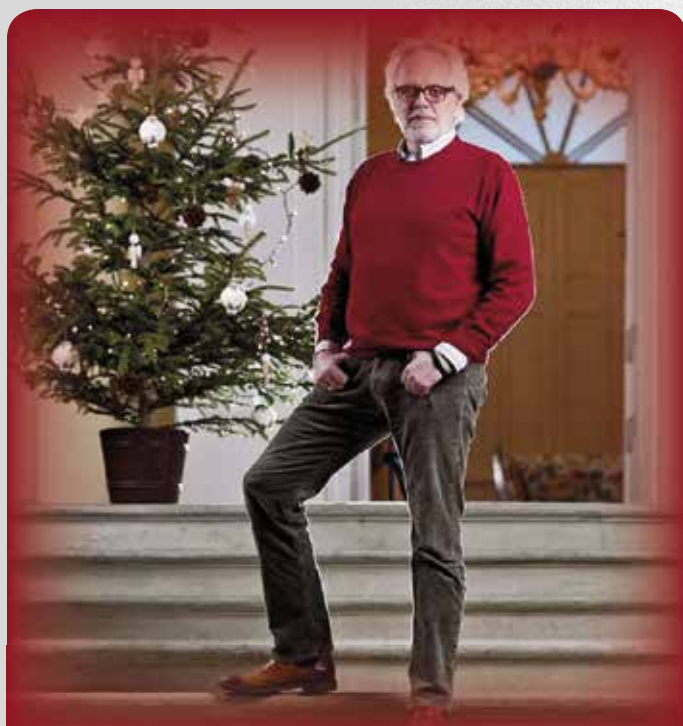
Zleva Ing. Petr Kulhánka, Ing. Radim Kalfus a tajemnice SLM ČR Ing. Lucie Řihová

V následné diskusi zazněly další informace o zásluhách Ing. Radima Kalfuse o české lázeňství, především při jednáních s Ministerstvem zdravotnictví či při zpracování různých dokumentů týkajících se českého lázeňství a především balneologie.

Redakční rada Bělohradských listů se připojuje ke gratulantům a Ing. Radimu Kalfusovi přejeme hodně zdraví do další práce jak v místních lázních, tak v zastupitelstvu města, a samozřejmě také, aby mu tato práce pro město a lázně přinášela uspokojení a radost.

František Kinský A VÁNOCE V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ

V loňském vánočním čísle Bělohradských listů jsme si v článku Jiřího Vacka připomněli osudy rodiny Merveldtů a hraběnky Bernadetty Kinské rozené Merveldtové, která by se v těchto dnech (konkrétně 29. prosince 2017) dožila 95 let. Pokračovatelem rodu je její syn František Kinský, majitel nádherně zrekonstruovaného zámku v Kostelci nad Orlicí a také lesů na Bělohradsku a mimo jiné starosta města Kostelec nad Orlicí. Můžeme ho vidět i v televizi, uváděl např. několikadílný pořad o šlechtických rodech na ČT 1 s názvem Modrá krev. František Kinský oslaví o letošních Vánocích 27. prosince kulaté životní jubileum, dožívá se totiž 70 let. Přejeme mu hodně zdraví a životního optimismu, kterým je proslulý. A protože František Kinský také rád vzpomíná, požádali jsme ho o vánoční vzpomínku na naše město, na Lázně Bělohrad.

Sníh, saně, rolničky, vánoční stromek v zámeckém salónu, dosahující až ke stropu, přísný dědeček, který trval na tradicích, a kapr podle paní Eibekové, zámecké kuchařky: takové byly vzpomínky na dětství a vánoční svátky v Lázních Bělohradě, jež se tradují z vyprávění mé matky Bernadetty Kinské rozené Merveldt.

Předávají se z generace na generaci. A tak přirozeně přišly i do manželství mých rodičů, kde se spojily tradice matčiny rodiny z Bělohradu se zvyky kosteleckých Kinských, ze strany mého otce. Tedy i v našem pražském bytě, kde jsme s rodiči a bratrem žili, musel vánoční strom sahat až ke stropu. Každému bylo tradicí určeno místo, na které Ježíšek nadělil dárky. Ty se u nás totiž nikdy nenadpisovaly ani nebalily. Se zabalenými dárky jsem se setkal až v dospělosti, když jsme s mojí ženou chystali Vánoce našim dětem. Jen kapr podle bělohradské zámecké kuchařky mě u štědrovečerního stolu provází po celý život.

Dnes jsem nositelem vzpomínek já, protože všichni blízcí z mé původní rodiny již bohužel nejsou mezi námi. A tak jsem se, coby čtyřnásobný dědeček, stal také zásad a tradic dbalým.

Věřím, že se vzpomínky a zvyky s láskou tradují a předávají v každé domácnosti. A tak vám, milí čtenáři, přeji, abyste si sváteční dny užili v klidu a v pokoji, v kruhu vašich blízkých přesně tak, jak si přejete.

Krásné Vánoce a hodně zdraví a štěstí do roku 2018 přeji.

František Kinský

Pavel Šubr, foto: Milan Kramárik, archiv Fr. Kinského

Mnozí z nás si jistě vzpomenou na chlapce, který ještě jako žák základní školy vyučoval dospělé zájemce i seniory základům práce na počítačích. Od té doby uplynulo 13 let a Dominik Malý je ochoten nám převyprávět zajímavý, i když vzhledem k jeho věku, poměrně krátký úsek svého života.

NÁHODY A VÝZVY DOMINIKA MALÉHO

Dominiku, dobře si pamatuji, že tvé chlapecké sny o tvém budoucím povolání směřovaly ke kariéře řidiče pražského metra nebo řidiče lokomotivy. Zdá se, že osud tě nasměroval jinak a jinak.

To už je těch 13 let, kdy jsem zdaleka ještě netušil, kam mě zavedou osudová setkání i náhody, které ovlivnily moji profesní kariéru.

Ale začněme od začátku, od dob tvého působení v knihovně, kde jsi vypomáhal paní Rainové. Zdá se, že paní Rainová pomohla i tobě. Jak k tomu vlastně došlo?

To byla ta první náhoda. Ve 12 letech mě už nebavilo běhat s klukama po hřišti a tak jsem zašel do knihovny pro čtenářský průkaz. Ve škole probíhala výuka na počítačích, měli jsme v té době dobře vybavenou učebnu, ale v knihovně jsem mohl na počítači sám zkoušet všechny jeho možnosti. Prostředí knihovny se mi líbilo a já tam začal trávit téměř všechny volný čas. Paní Rainová souhlasila s tím, abych jí občas pomáhal. Vzpomínám si, že první mojí činností bylo třídění časopisů, pak následovalo zařazování knih do knihovního systému včetně čtenářů s jejich nacionáliemi. Knihovna měla možnost zakoupení nových knih z rozsáhlých nabídek, bavilo mě i balení knih a jejich zařazování. Seznámil jsem se s paní Danou Michnovou, která mě naučila nejen řazení knih v počítači podle kategorií, ale pomohla nám i s organizací besed se čtenáři, které probíhaly v aule školy. Vzpomínám si na zcela zaplněnou aulu školy při besedě s panem Svatoplukem Hrnčířem o skautingu, dětských knihách a jeho literární tvorbě. Přibližně v té době také proběhl kurz pro zájemce o práci na počítači, který jsem již po dvou letech od svého prvního seznámení s počítačem, vedl. Většina účastníků kurzu byli začátečníci, měl jsem radost, že se mnohým z nich stala práce s počítačem zábavou nebo i pracovní náplní.

Prostřednictvím jičínské knihovny jsem se seznámil s paní Martinou Komárkovou, spisovatelkou dětských knih a autorkou scénářů k televizním seriálům. Ta nás přivedla na myšlenku výchovy malých čtenářů a tehdy proběhlo první Pasování prvňáčků na čtenáře. Tato akce se stala krásnou a užitečnou tradicí a probíhá ve spolupráci školy a knihovny každoročně. Pubertu jsem prožil v knihovně, rád na tu dobu vzpomínám.

Práce v knihovně a spolupráce s paní Rainovou skončila a ty jsi nastoupil na střední školu.

Po základní škole jsem byl přijat na Vyšší odbornou školu a Střední průmyslovou školu v Jičíně. Tam jsem zjistil, že bych se v budoucnu nemohl věnovat jen programování, a rozhodl jsem se, že se zaměřím na práci s hardwarem. To znamená práci na sestavování počítačů a nastavování programů pro jejich každodenní využití. Po dvou letech ve škole jsem ukončil spolupráci se zdejší knihovnou a po dalších dvou letech jsem studium na střední škole ukončil maturitou. V souvislosti s touto školou se musím zmínit o další osudové náhodě, která mě taky svým způsobem naplňovala. V roce 2013 mě vyzval můj bývalý profesor na průmyslovce, abych na Střední škole gastronomie a služeb v Nové Pace vyučoval informatiku. Bral jsem to jako další výzvu a setrval jsme tam až do dnes, jakožto IT specialista. Dost neuvěřitelné a trochu i rozpačité pro mne bylo, když mě můj bývalý profesor oslovoval „pane kolego“. Určitě mě chtěl tím povzbudit a povedlo se mu to. Ale já jsem směřoval jinam.

VZPOMÍNKY paní Maryšky

Je všední, klidné podzimní odpoledne. Sedíme s paní Marií Klůzovou v jejím obývacím pokoji, kam sluníčko vysílá své poslední hřejivé paprsky. Obdivuji zručnost truhlářských mistrů, kteří před 100 lety dokázali zhotovit skvostný nábytek nadčasové hodnoty. Je tu příjemně. My jsme se sešly především proto, abychom zavzpomínaly na dětství, mládí a života běh očima dámy, která ve svých 92 letech má úžasnou paměť i schopnost poutavě vyprávět. A protože se blíží Vánoce, bude vyprávění především o nich. Jaké bývaly Vánoce v Bělohradě?

Celý svůj život jsem prožila v našem městě, v našem domě. Ten dal postavit můj dědeček. Založil v něm obchod - BAZAR. To byl oficiální název pro prodejnu se střížním zbožím, prádlem a konfekcí. Tak zvaným „vdovským právem“ zde mohla prodávat i maminka jako nevyučená prodavačka. Tatínek zemřel, když mně byly tři týdny, sestra Věra byla o 11 let starší. Maminka se měla co ohánět, v obchodě bývala celý den. Často jsem chodívala do sousedního domu - to je ten směr em K Javorce, kde žili moji prarodiče. Chutnaly mně babiččiny polívky a dědu jsem ráda pozorovala při práci. Byl vyučeným truhlářem a řezbářem, v řemesle se nějaký čas zdokonaloval dokonce ve Vídni. Vyřezával hračky, rámy k obrazům a zrcadlům a já jsem žasla, jak mu jde práce od ruky.

Moje první vzpomínka na Vánoce spadá do mých 6 let. Počasí bylo nevalné, deštivé, nemrzlo, lidi nechodili nakupovat. Maminka měla strach, že nebude mít z čeho zaplatit za zboží, že nebudou dárky, ani vánoční stromček. Nakonec nám pan lesní Zach poslal malý smrček a k mé velké radosti byly pod stromčkem pro mne i dárky: leporelo, počítadlo, žehlicí prkýnko pro panenky, malé autíčko a od babičky tehdy oblíbená knížka Marbulínek. Jednou jsem dostala větší panenku. Byla sice starší, ale na sobě měla nově ušité oblečky. Žilo se skromně, byla i chudoba v některých rodinách. Dětem z těchto rodin a sirotkům v té době

Nová výzva a snad taky náhoda?

Jak jinak, tentokrát dost kuriozní. Jak mě znáte, nic nenechávám náhodě. Tentokrát jsem ve svých 18 letech šel do pojišťovny uzavřít životní a penzijní připojištění. Smlouvu se mnou sepisovala paní Věra Marksová, která v té době byla spoluorganizátorkou a po roce již ředitelkou festivalu Jičín - město pohádky. Na základě rozhovoru, který se mnou vedla, zřejmě odhadla můj případný zájem a určité schopnosti a po dvou měsících mě oslovila a vyzvala ke spolupráci na tomto populárním festivalu. Samozřejmě, rád jsem se zapojil. O dalším studiu jsem díky velké vytíženosti již neuvažoval.

V čem tvoje práce spočívala?

První rok jsem fungoval jako organizátor dopravy, druhý rok jsem pracoval v týmu, který řešil technické zabezpečení festivalu, třetí rok jsem zastával práci produkčního. Ta obnášela technické zabezpečení, tvorbu programu, komunikaci s městem, s policií městskou i státní, s technickými službami, se zvukaři, ostrahou, se správci webu, s „ohňostrůjci“ apod. V roce 2015 jsem byl zvolen předsedou správní rady Nadačního fondu Jičín - město pohádky. To znamená, že jsem za festival kompletně zodpovídal. Na štěstí jsem měl výbornou partu spolupracovníků, na které bylo možno se spolehnout. Bylo to pro mne náročné, ale taky dost zajímavé období, které mi umožnilo seznámit se s mnoha zajímavými lidmi, které jsme získali ke spolupráci na festivalu. Byl to především pan Jiří Lábus, který je patronem festivalu. Byla s ním výborná spolupráce. Pak vzpomínám na setkání s Jiřinou Bohdalovou, Václavem Vorlíčkem, Pavlem Šporcem, Matějem

Ruppertem, Jiřím Macháčkem, Arnoštem Goldflamem a jistě jich byla ještě celá řada, se kterými jsem se mohl setkat a svým způsobem spolupracovat.

Jak probíhal letošní již 27. ročník festivalu?

Letošní ročník byl jubilejní: Rumcajsovi je už 50 let - od prvního uvedení v televizi, 130 let uplynulo od narození Josefa Čapka i Josefa Lady, 70 let od úmrtí architekta Čenka Musila, který v Jičíně realizoval na 40 významných staveb. Festival byl zahájen ve středu 13. září a ukončen v neděli 17. září. Program byl zaměřen nejen na vystoupení jednotlivých umělců a hudebních a divadelních skupin, proběhly výstavy dětských knih a hraček, děti se mohly zapojit do tvůrčích dílen, mohly se setkat s dětmi z léčeben, nezapomnělo se ani na dospělé a starší generaci. Pro ně proběhla dvě zajímavá představení: v Masarykově divadle, a to improvizáční představení Jaroslava Duška Malá viziata a den poté v kostele sv. Jakuba koncert vynikajícího virtuóza Pavla Šporcla se Smiling String Orchestrem z Hradce Králové. Obě představení byla vyprodána a obecenstvo nadšeno. Počasí nám moc neprálo, ale to nebránilo tomu, aby celková účast na průvodu i ostatních akcích byla mimořádná (za 5 dní více než 50 tisíc návštěvníků, jen sobota čítá 13 tisíc). Na úspěchu festivalu se podílelo mnoho dobrovolníků i žáků škol. Projekt se uskutečnil za podpory Královéhradeckého kraje, města Jičína a Nadace ČEZ. Festival úspěšně skončil, ať žije 28. ročník festivalu Jičín - město pohádky, ať se daří všem, kteří se o jeho úspěch budou snažit! Ale já u toho už nebudu.

Další náhoda, další výzva?

Opět zapracovala náhoda, stejně jako na většině změn v mém životě. Po ukončení práce na festivalu jsem se rozhodl pro změnu. Na základě výběrového řízení nastupuji od 1. 12. 2017 na pozici ředitele kulturních zařízení v Mnichově Hradišti. Pro mne je to opět nová výzva k tvůrčí práci, k práci s novými lidmi v novém prostředí.

Co dodat? Další náhoda. K rozhovoru jsme se měli sejít již před třemi týdny, ale nevyšlo to. A to je dobře. V té době bychom ještě s jistotou nevěděli, jaký nový životní zlom Dominika čeká. Přejme mu hodně zdraví v nové práci, dobré a spolehlivé lidi kolem sebe, hodně štěstí i v osobním životě. Dominiku, zlom vaz, držíme ti palce!

Děkuji, zdravím všechny známé a přeji všem krásné Vánoce. Dominik Malý

Hana Friedrichová,
foto: archiv Dominika Malého

před Vánoci poskytovala „Péče o mládež“ finanční příspěvek na ošacení. Akci organizovala paní Wagnerová ze staročeské chalupy od Bažantnice, porodní asistentka paní Pleskačová a moje maminka.

Vánoce bývaly skromné zvláště za války, kdy bylo všechno na potravinové lístky. Přesto jsme pekly asi 3 druhy cukroví: vanilkové rohlíčky, pracny a maminka dělala „ledovou čokoládu“. Od babičky jsme dostávaly marcipánová kolečka, od jedné tety cvibochová kolečka, další teta nám vozila zázvorky. Hotové cukroví byla pro maminku vítaná pomoc, v krámě byla i na Štědrý den do 19 hodin. Tak bylo otevřeno každý den v týdnu a na Štědrý den zvláště pro ty, kteří nakupovali dárky na poslední chvíli. A na Velkou neděli zase chodili zboží vyměňovat, to se, myslím, děje pořád.

Pro kapry jsme chodili za lázně směrem k Pardoubku, tam je rybáři prodávali každý rok před Vánoci. Byl o ně velký zájem, a my jako děti jsme rády pozorovaly celou proceduru při prodeji. Ke štědrovečernímu stolu podle zdejšího zvyku kromě kapra a bramborového salátu patřily také bílé klobásy a takzvaná „muzika“.

To je kompot z jablek, ze sušených hrušek a švestek. Myslím, že tato tradice se zachovala v některých rodinách dodnes.

A po večeri a rozdávání dárků přišly na řadu koledy. Moje maminka se sestrou zpívaly dvojhlasně Tichou noc, tu maminka měla ze všech koled nejraději. Ale zazpívaly jsme si i jiné známé koledy. Pokud žili babička a dědeček, trávili Vánoce s námi. Když jsme se sestrou dospívaly, házely jsme za hlavu ke dveřím střevíc, zda půjdeme z domu nebo zůstaneme, zda si pro nás přijde chlapec, nebo ještě ten pravý čas nenastal?

Paní Klůzová na znovuootevření aleje Dr. Zamenhova, zakladatele esperanta, v dnešní Lázeňské ulici v roce 1959.

Na druhý vánoční svátek, na Štěpána, se chodilo koledovat.

*Koleda, koleda, Štěpáne,
co to neseš ve džbáně?
Nese, nesu koledu,
upad jsem s ní na ledu,
psi se na mě sběhli,
koledu mně snědli.
Panímámo, dejte jinou,
nebo vám zamažu dveře hlínou.*

Když mrzlo a napadl čerstvý sníh, náměstí bylo najednou celé čisté, bílé. Děti měly příležitost užít si sněhu i klouzaček. Každý sebemenší kopeček ve městě se nám zdál dost prudký na to, abychom se povozily a užily si vzácných zimních radostí. Oblíbenou zábavou dětí bylo připrahání k velkým saním tažených koňmi, se kterými sedláci přijížděli z okolních vesnic do města hlavně pro nákup do Zemědělského družstva nebo do železářství ke Kučerom nebo ke Knejfom. To jsme se mohli svést až na konec města, auta žádná nejezdila. Ale sedláci to stejně neviděli rádi, měli strach, aby se něco nestalo a oni nenesli odpovědnost. Ale pokud si pamatují, k žádnému maléru nedošlo. Když pořádně mrzlo, starší mládež chodila bruslit na „Sokolák“.

Pokud byly podmínky, tak i na půlnoční přijížděli lidé z okolí na saních. Zvony vyzvávaly, rolničky na saních cinkaly, nastala opravdová vánoční idyla.

„Nesmíme zapomenout na „peciválky“, bochánky z kynutého těsta plněné makovou náplní. Před podáváním se nahřály nad párou, pak se polévaly rozpuštěným máslem a řepným sirobem. Na stole, u kterého se sešla celá rodina, nechyběla vánočka, či houska nebo štědrovnice. Tyto názvy se v našem Podkrkonoší ujal, ale dnes známe jen vánočku. Večeri předcházela modlitba, poděkování za dary a vzpomínka na ty, kteří „nás předešli“. Věřím, že krásné tradice Štědrého večera se v některých rodinách dodržují dodnes.

Hana Friedrichová,
foto: archiv Marie Klůzové

EDISON

na základní škole

Atalai, Iliana, Magali, Salim a Tamta - tato exotická jména zaznívala v týdnu od 25. do 29. září na Základní škole K.V. Raise. Jsou to jména pěti cizinců, kteří v tomto týdnu „vyučovali“ žáky na druhém stupni.

Projekt EDISON, do kterého se škola již podruhé zapojila, totiž spočívá v tom, že skupina anglicky mluvících cizinců pobývá několik týdnů v České republice, každý týden navštíví jednu z vybraných škol a na ní představují svoji zemi, ze které pocházejí. Prezentaci většinou doprovázejí fotografie, ukázky jídla, tanec, hudba.

Žáci naší školy tak měli možnost si prakticky procvičit komunikaci v angličtině a poznat život v Alžírsku, Španělsku, Gruzii, Mexiku a v Turecku.

Kromě dopoledního pobytu ve škole poznávali cizinci v odpoledních hodinách krásné okolí Bělohradu, navštívili minigolf a městský úřad a absolvovali celodenní výlet do libereckého IQ centra.

Hodnota projektu EDISON spočívá v tom, že přibližuje žákům škol život, zvyky a kulturu cizích zemí a částečně tím bourá bariéry a předsudky o tamním životě. A v neposlední řadě tento projekt podporuje vznik přátelství přes hranice států i kontinentů.

Poděkování základní školy patří především všem rodičům, které se cizinců ujaly a poskytly jim zázemí domova.

Děkujeme také Městu Lázně Bělohrad za upomínkové předměty pro cizince, finanční podporu a osobní setkání na radnici.

Kladné ohlasy a vzpomínky na pobyt cizinců zní školou ještě mnoho týdnů po jejich odjezdu, a to je pro smysl celé akce to nejdůležitější.

Jaroslav Jirásko

ROZHOVOR SE SALIMEM Z ALŽÍRSKA

Jaký je váš vztah k islámu? Jste věřící?

Ano, jsem věřící. Věřím v boha a našeho proroka Mohameda. Když jsem ve své vlastní zemi, tak se snažím plnit všechny náboženské zvyklosti s mým náboženstvím spojené. Například ramadán, ne vždy se modlím každý den, ale pomodlím se, pokud mám čas.

Když navštěvujete cizí zemi, tak tyto zvyklosti nedodržíte?

Když nejsem ve své vlastní zemi, nedomlím se tak často, podobně je tomu s jídlem, jelikož nesmíme jíst vepřové maso, ale pouze jídla „halal“. Většinou není možné jídla „halal“ sehnat, zároveň jsem rád, když mohu ochutnat cizí kulturu.

Myslíte si, že islám hlásá nenávisť vůči ostatním náboženstvím? Proti ateistům?

Ne, nemyslím. V naší knize je velké množství kapitol, podobně jako v Bibli, věnujícím se ostatním náboženstvím. My nemáme právo soudit lidi. Každý má právo věřit v boha podle svého. Právě muslimové chtějí pouze koexistovat. Ale v některých zemích používají náboženství pro rozrušení, manipulaci, to se dnes stává ve většině muslimských zemí.

Jaké jsou podle vás důvody radikalizace muslimů vedoucí k smrti nevinných lidí?

Myslím si, že to jsou lidé labilní, se zmatenou myslí, kteří se nechají zmanipulovat, nemají co dělat a ani nestudují. Víte, vidím to i ve své

zemi. Jsou to lidé, kteří nenajdou práci ani nic užitečného, co by dělali a začnou se věnovat pouze náboženství. Myslí si, že ho dělají dobře a zároveň lépe než ostatní, ale ve skutečnosti vlastně nic pořádného nedělají. Zároveň to nemá nic společného s naším náboženstvím. Jakmile s vámi někdo nesouhlasí, pokud nezměníte jeho názor, tak není potřeba ho přesvědčovat silou nebo bojem. Pokud to totiž vy děláte správně, a on špatně, on uvidí, že vy to děláte správně, a on špatně, pak většinou člověk začne dělat to samé jako vy. Nemůžete někomu říci, ty nejsi muslim, staň se muslimem nebo tě zabijeme, víra musí být z vlastního přesvědčení.

Příkladem může být příběh proroka Mohameda. Nikdy nikoho nezabil. Jeho soused ho každý den napadal, urážel, ale Mohamed na jeho útoky nijak nereagoval. Jednoho dne, když na Mohameda během dne neútočil, se sám sebe ptal, jak je to možné? Kde je? Mohamed se šel podívat k sousedovi a našel ho nemocného. Soused mu řekl: „Když jsem byl zdravý, neustále jsem tě napadal, urážel a ty přesto přijdeš?“ Mohamed mu odpověděl: „Já jsem muslim a беру tě takového, jaký jsi.“ Jeho soused se stal muslimem právě díky chování Mohameda.

Stal jste se svědkem nenávistných projevů u nás v České republice? Vylekal jste někoho?

Ne přímo. Všiml jsem si, že lidé se mě trochu bojí než mě poznají, ale jakmile mě poznají, tak jsou velice přátelští. Zároveň jsem nepostřehl projevů, jako když jsem byl ve Francii. Tam je to jiné, dávají vám najevo, že vás ve své zemi nechtějí. Jsou tam dokonce lidé, kteří jsou opravdoví rasisté – jsou schopni na vás na ulici křičet kvůli vašemu odlišnému vzhledu.

Jaký je vztah muslimů k ženám? Jaká práva mají ženy v muslimských zemích?

Je to velice odlišné, kvůli naší víře a vzdělávání. Muslimské ženy jsou více odtahované, více uzavřené. U nás v Alžírsku mají ženy stejná práva jako v evropských zemích. Rozdílem může být, že v naší zemi je uznávána polygamie, muž tedy může mít až čtyři ženy. Stávající ženy musí s novou ženou souhlasit. Osobně však neznám ze svého okolí nikoho, kdo by polygamií v dnešní době dodržoval. Každý muž v mém okolí má pouze jednu ženu.

Jiří Fikar, foto: autor

EXPERIMENTÁLNÍ PRACOVISŤE PRO PŘÍRODOVĚDNÉ PŘEDMĚTY

V úterý 14. listopadu 2017 se v budově naší školy uskutečnilo slavnostní otevření experimentálního pracoviště pro přírodovědné předměty.

Pracoviště vzniklo v učebně přírodopisu. Jeho základ tvoří soustava mobilních, volně stavitelných pracovních stolů, a soubor přírodovědných a fyzikálních pomůcek určených k badatelské činnosti žáků (mikroskopy, magnetické soupravy, optické pomůcky...).

Učebna byla vybudována v rámci projektu **Experimentální pracoviště pro přírodovědné předměty**, a to za celkovou částku 120 958 Kč. Polovinu finanční částky (60 000 Kč) škola získala od Lesů ČR. Město Lázně Bělohrad podpořilo projekt částkou 24 000 Kč, finanční spoluúčast školy tak činila 36 958 Kč.

Slavnostního otevření se zúčastnili představitelé města Lázně Bělohrad (starosta Ing. Pavel Šubr, místostarosta Jan Pavlásek a tajemník Ing. Karel Nohejl), místní lesní hospodář Ing. Jiří Ulver, zástupce s. p. Lesy ČR Ing. Ondřej Kopecký a za školu Ing. Jaroslav Jirásko, ředitel školy, a Ing. Pavlína Šubrová, ekonomická pracovnice školy.

Jaroslav Jirásko, foto: autor

ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU

CUKRÁŘI

Historie tohoto řemesla sahá nejspíše hluboko do české historie. První živnostníci – cukráři začali rozvíjet a zdokonalovat výrobní postupy teprve v době, když se konzumace těchto sladkostí rozšířila ze šlechtických stolů mezi lid.

Cukrařina má v Bělohradě pevné kořeny a (nejen) na začátky tohoto sladkého řemesla vzpomínala paní **Helena Vaňurová**.

Cukrárna U Mistrů (podrobněji v BL 4/2009) založil váš děda. Jak se k cukrařině dostal?

Dědeček chodil vandrem a osudovým zastavením mu byla praxe u Erbenů v Miletíně. Tam se cukrařině vyučil a pan Erben mu dokonce přenechal recept na modlitbičky, které mohl vyrábět. No a těsně před 1. světovou válkou otevřel cukrářství. Bydleli na náměstí, tam jak je dnes hotel U Kapra, a výrobu s obchodem vybudoval pak v nájmu v domě u Finků.

Šlo ryze o rodinnou firmu?

S dědečkem dlouho cukrařil strejda Mistr, který po něm pak řemeslo převzal. Ten si hýčkal výrobu a maminka s tetou Imlaufovou prodávaly v krámě.

Cukrařině se zde vyučili: Pepa Matouš z Chotče, Tonda Sytař - co později vozil uhlí, Joska Tomků a já. Strejda nás (a to i hochy, kteří už byli vyučení) nenechal dělat zdaleka všechno. On byl hodně přísný, kdybychom si olízli trochu krému, to by bylo zle. Tak jsme

si vždycky tajně ochutnali z mísy, až když šel po obědě spát. Třeba kremrole dělal jen sám, my jsme mohli jen něco donést, nebo podržet. Jednou mě poslal pro něco do sklepa a já jsem omylem šlápla do hotového těsta, které bylo na plechách zabalené v mokřích hadrech. Kluci se snažili to nějak porovnat, ale strejda to stejně poznal a hodně mně vynadal. To dědeček nás pak vždycky omlouval a chránil

Strejda jezdil každý rok v březnu do Harrachova a my jsme se už na to těšili, protože ho zastupoval dědeček. On byl sice akurátní – oběd a večere musely být na stole přesně, ale jinak bylo volněji. Třeba metlou míchal do taktu a my jsme při práci zpívali, to se za strejčka nesmělo. Nebo kluci vždycky říkali: „Starý pane, vypravujte, jak jste chodil vandrem.“ A to jsme strašně rádi poslouchali, dokonce přišla poslouchat i teta.

Po znárodnění u nás ještě chvíli pracoval pan Dejl, který pak, stejně se strejdou, musel jezdit pracovat do Miletína. Tady zůstala jenom cukrárna, kde prodávaly teta s paní Popkovou.

Jak byla dílna vybavená, ono provozovat cukrařinu bez chladáků asi také nebylo jednoduché?

Na míchání těst a krémů jsme měli velký šlehač, myslím na 40 l. Na hmoty a krémy jsme používali takový smaltovaný kotel. Ve vodní lázni v kotlíku se míchalo těsto hlavně na věnečky a karásky. Převažovaly kameninové nádoby a vše se pořád dokola mylo vařící vodou.

Na pečení byly tři velké elektrické trouby a na výrobu fondánu jsme měli stroj, do kterého jsme nalili vařící cukr, z něho pak vytékala

hmota do stroje s mramorovými válci, ze kterého jsme už získali takový bílý fondán. Ten jsme pak přibarvovali a přichucovali dle potřeby.

Nebyly lednice, vše jsme uchovávali ve sklepě a na chodbě na dlažbě, v obchodě pak na pultě na talířích.

Třeba v krámě byly bombóny vystaveny ve skleněných dózách a po vyprázdnění na dně zbýval cukr, ten jsme namáčeli a pak používali na zadělávání perníků. V sudech ve sklepě těsto nějakou dobu zrálo a čím déle ve studeném sklepě bylo, tím byl perník lepší a vláčnější. To dnes by se hygiena zbláznila.

Výkladní skříň živnosti byla cukrárna, že?

To je přesné. Všechny výrobky šly k zákazníkovi přes krám. První šichtu jsme s tetou měly hned ráno, než jsme vytáhly tu kovovou roletu. Teta se úplně klepala, jak byla roleta těžká. A to už byla fronta až k lékárně, lidi kupovali kolem dvaceti zákusků a k tomu ještě dorty a jiné sladkosti. Do krámu občas zaskočila i babička. Ta vždycky poodhrnula záclonku na dveřích a sledovala, co se děje. Dědeček to neměl rád a říkával: „Maminko, nekoukejte tam na ty lidi.“ To jednou, když sledovala smuteční průvod nějakého pohřbu, taky oknem ve dveřích, říkala jsem jí: „Babičko, tak ho běžte taky vyprovodit.“ Ona jen odpověděla: „Ále, vždyť von mě taky nepude.“

Ve třicátých letech měla cukrárna také svůj stánek v Bažantnici. A nabízené sladkosti pomáhaly vytvářet návštěvníkům tu správnou pohodu při pravidelných nedělních promenádních koncertech.

Jaká tady byla v té době konkurence?

Kromě Mistrů zde byli ještě v čele náměstí Hůlkovi, naproti nám (v dnešní zelenině) Dejlovi a kousek vedle nich (do revoluce zde byla elektra) Laušmanovi.

A co předvánočního času, to asi musel být firmol?

Oblíbené bylo sněhové cukroví. Dědeček těma opuchlýma rukama modeloval pytlíkem různé ozdoby na stromky, např. andělky s trumpetou apod.

Strejda si dokonce dělal sám trestě, které zavařoval do lahví, a ty pak používal na vytváření ozdob. Dortů bylo před svátky přes padesát, ale strejda je zdobil sám, k tomu nikoho nepustil, my jsme akorát mohli slepit korpusy marmeládou.

Hned po revoluci ožila cukrárna U Mistrů v Lázeňské ulici (podrobněji v BL1/2010).

Přestavěli jsme rozpadlý barák v Lázeňské, receptury i název byl ponechán z původního cukrářství na náměstí. Cukrárna měla v nabídce asi devět druhů zmrzliny a v prvních letech i své výrobky. Když mně Ája (dcera) loni oznámila, že živnost zavře, ani jsem jí to neměla za zlé. Dneska podnikání v tomhle oboru jsou hotové galeje, ani jeden den volna, spíte jenom na půl, v hlavě se honí, aby vše stačilo, do noci vyrábíte. A protože vše je svázané vyhláškami, ještě trnete hrůzou, aby vše klaplo, když přijdou na kontrolu sekýrovat. To dřív chodila jenom finanční kontrola a taky to šlo.

Do cukrářského řemesla se snaží proniknout, obzvláště teď v předvánočním čase, kdekdo téměř v každé domácnosti. Někteří dokonce svého cukrářského koníčka ovládají tak dokonale, že doma vyrábějí známým dorty na různé rodinné oslavy. Odvahu založit cukrářskou živnost v době mnoha legislativních nařízení a vyhlášek měla paní **Eva Lámrová**, která od roku 2011 cukráří ve své dílně vybudované v přízemí rodinného domu (podrobněji v BL 3/2015).

Dnes je velká nabídka nových surovin, dochucovadel a náhražek. Jaký máte na tento trend názor?

Nejsem zastáncem používání těchto surovin. Práci to většinou usnadní, ale na výsledné chuti to vždy poznáte. Moje cukrářina má základ v klasických domácích recepturách a v používání kvalitních surovin. Největším důkazem, že tato klasika stále chutná, je, že zákazníci se pro výrobky vracejí opakovaně.

Co cukrářům nejvíce ztrpčuje práci?

V letních měsících je pro zdobení obtížnější udržet správně vychlazené krémy. Při větším vlhku se zase rosí čokoláda. No a v poslední době vzrostly ceny kvalitních českých surovin.

Máte nějaké přání, kam by cukrářina měla směřovat?

Kdyby všichni cukráři používali kvalitní české suroviny, asi by s kvalitou výrobků nebyl taky žádný problém. Přála bych si, aby cukráři měli ke svému řemeslu vztah a dělali výrobky s láskou.

Žádné řemeslo se nebude rozvíjet bez mladých vyučených adeptů. Aby cukrářina měla své pokračovatele, do tajů tohoto sladkého oboru je v novopackém učilišti zasvěcuje učitelka odborného výcviku **Míla Farská**.

Je o cukrářinu stále zájem?

V současnosti máme na tomto oboru 90 dětí. Praktický výcvik vyučujeme ve čtyřech dílnách, kam umístíme kolem šedesáti dětí.

Dnes to není jako dřív, kdy jsme každý věděl, pro kterého zaměstnavatele se učíme. Každý učeň si musí zajistit praxi mezi firmami sám. Někdo už na škole ví, že to dělat nikdy nebude, ale někteří jsou šikovní a ve firmách byli s nimi natolik spokojeni, že je dnes zaměstnávají.

Jak ovlivňují moderní trendy výuku tak klasického řemesla?

Dealeri nabízejí různá zlepšovadla, ochucovadla do šlehaček, gely... Samozřejmě musíme něco použít, aby učňové měli o nabídce přehled, ale bez klasického másla to prostě v cukrářině nejde. Třeba ulehčením práce jsou potahovací hmoty, bílé i probarvené. Trendem jsou odlehčené dorty, tak používáme např. tvaroh se šlehačkou.

Každoročně se naši nejlepší zúčastňují dovednostních soutěží a každý cukrář musí na závěr výuky vytvořit slavnostní dort na vylosované téma. Je úžasné, jak si studenti vysdílejí fotografie svého díla ve chvílce na webových profilech. To je ale společné pro všechny obory.

Vánoce jsou za dveřmi, to mají napilno i učňové, ne?

Už od dvacátého listopadu nejedeme klasickou cukrářinu. Máme kvanta různých těst - linecké, čajové, vaflové, kakaové... a z toho pečeme a zdobíme jen cukroví.

Jaroslav Voves, foto: autor a archiv H. Vaňurové

DŘEVĚNICE

VYSLOUŽILÉHO „KURASISE“

Na samém jižním okraji Černína a přitom zároveň na samém východním okraji Tikova, hned pod lesem Hoříckého Chlumu, stojí dnes dřevěná novostavba čísla popisného 18 Adolfových z Nové Paky, která je součástí Černína.

Kdysi na jejím místě však stávalo dávno již zaniklé dřevěné stavení téhož čísla popisného (dále již jen č. p.), které spolu se sousední chalupou č. p. 17 Celbových bývalo a je oříškem i pro starousedlíky obou zmíněných vsí, pokud měli, či mají určit, ke které vsi obě stavení vlastně patří. Zda k Tikovu, k němuž však nepatřily nikdy, anebo k Černínu? A přitom v době jejich vzniku byly v matrikách zapisovány pod Bertoldkou jako č. p. 5 a č. p. 6. No zmatek.

„KURASIS“ JAN MARX DŘEVĚNICI POSTAVIL

V r. 1867 dřevěné stavení, tedy „dřevěnici“, na tomto místě jako obydlí pro svoji rodinu postavil vysloužilý voják – „*kurasis*“ **Jan Marx** (*28. 10. 1836), kterému otec pro výstavbu domku poskytl kus zahrady oddělené od své černínské chalupy č. p. 17.

Jan od r. 1857 sloužil jako voják některého z c. k. řadových pěších pluků. Nevíme u kterého – však nejspíše u hradeckého č. 18, s nímž pak sloužil v Itálii, kde se zúčastnil několika bitev, a též dne 24. 6. 1859 té rozhodující a prohrané bitvy u Solferina. O Solferinu a té bitvě získali povědomost hlavně čtenáři Haškova románu o dobrém vojákovi Josefu Švejkovi, neboť si při čtení mohli se Švejkem zanotovat:

„Byla bitva byla, tam u Solferina, teklo tam krve moc, krve pod kolena. Hop, hop, hop, krve pod kolena. Krve pod kolena a na fůry masa, vždyť se tam sekala osmnáctá chasa...“

čp. 18 v Černíně - současný stav

Pak až v rámci rakousko-pruské války se vojáci 18. pluku, a tudíž i Jan Marx, zúčastnili dne 29. 6. 1866 bitvy u Jičina. Dále se Jan se svým plukem zúčastnil 3. července boje o Probluz. To bylo pro pluk i Jana velké štěstí, neboť pokud by nebyl u Probluzu, pak by se zcela jistě dostal v bitvě u Hradce Králové do nesmyslného útoku na Chlum „Úvozem mrtvých“ s nadějí na smrt spolu s několika tisíci dalších. Jan přežil a dočkal se tak toužebně očekávaného odchodu do civilu v r. 1867.

Ještě v tom roce se v chodovickém kostele oženil s Barborou Veisovou (*1844) z Brtve–Brdíku č. p. 38 a měl s ní rodinu. Marxovi domek vlastnili jen krátce a v r. 1873 jej prodali a odstěhovali se na H. N. Ves, kde se stali vlastníky chalupy č. p. 29. Tam pak Jan provozoval obchod se smíšeným zbožím.

POTOMCI JANA MARXE

Co se týče jeho potomků, tak např. byl dědečkem Jiřího Vinčálka (*1900) z P. N. Vsi č. p. 64 a jeho sestry paní Růženy Liškové (*1908), roz. Vinčálkové z P. N. Vsi č. p. 70, manželky Bohumila Lišky, letce RAF za 2. sv. války.

VYSLOUŽILÝ KYRYSNÍK ANTONÍN ČÍP

Po Marxovi se vlastníkem této dřevěnice stal rovněž tak vysloužilý voják, ale příslušník c. k. těžké jízdy – kyrysníků, bývalý lukavecký chalupník a pak hajný **Antonín Číp** (*28. 10. 1827, †5. 9. 1916 ve věku nedožitých 89 let). Byl odveden k těžké jízdě s výhledem služby po dobu osmi let a sloužil císaři s plukem kyrysníků v Rakousku přímo ve Vídni. V říjnu revolučního roku 1848 doprovázel se svojí jednotkou císaře Ferdinanda „Dobrotivého“ na jeho útěku z Vídně do Kroměříže a byl velice hrdý na to, že na svém koni jel hned vedle kočáru císaře. Císaře si vážil, a když na něho přišla řeč, nenazýval jej císařem, ale výhradě zeměpánem. V r. 1849 bojoval proti vzbuřeným Maďarům a v šarvátkách s nimi utrpěl několik zranění šavlí. Na sklonku života z důvodů neoperovaného šedého zákalu byl skoro slepý.

POTOMCI ANTONÍNA ČÍPA

Potomci Antonína Čípa dodnes žijí v L. Bělohradě v ulici U Bažantnice.

„KURASISOVÉ“ – NEOLOGISMUS P. JOSEFA SEHNALA

Zbývá jen pokusit se vysvětlit, kdo, či co to vlastně ten „*kurasis*“, či ti „*kurasisové*“ byli, jak je o nich při příležitosti sňatku Jana Marxe učiněn zápis v matrice sňatků chodovického kostela z r. 1867. Byla to pro mě velká záhada, jejíž řešení dnes vidím v tom, že se chodovický farář stal obětí drsného humoru ženicha, vysloužilce Jana Marxe, který po deseti letech vojenské služby u 18. pěšího pluku v r. 1867 „kapituloval“, a to právě v roce rakousko-uherského vyrovnání. Je tudíž velice pravděpodobné, že vtípalék neoznačil faráři svůj pluk oficiálním pojmenováním, ale vojenským slangovým souslovím, které evidentně vzniklo z právě v tom roce nově zavedeného německého označení pluků „*kaiserlich und königlich*“, či zkratky „*k. und k.*“ V češtině to znamená „*císařsko a královský*“, či ve zkratce „*c. a. k.*“ No a to slangové sousloví zní...! Ale nechme to na čtenáři a pokud ten tu německou zkratku čte jako jedno slovo bez ohledu na tečky a nějaké písmenko přidá a jedno vynechá, napadne jej to samo. Zní velice sprostě: „*První pluk kund. isů.*“ A farář pak zapsal buď – špatně slyšené a nepochopené slovo – anebo byl výrokem zaskočen, a to spíše – velice dobře slyšel a pochopil – však bez mrknutí oka zachoval dekorum a záměrně zapsal zkomolené slovo „*Kurasisů*“, tedy neologismus.

1. pluku
Kurasisů

No a tak se stalo, že chodovický farář snad jako jediný v celém rakousko-uherském soustátí označil 18. hradecký c. a. k. pluk 1. pěším plukem Kurasisů a vytvořil novotvar v českém jazyce!

Nelze opomenout, že tím oddávajícím farářem byl náš rodák **P. Josef Fr. Sehnal** (*13. 2. 1813 D.N.Ves, †6. 4. 1868 Chodovice), autor náboženské literatury, který se narodil a své dětství prožil v dolnoveské hospodě U Sehnalů pod kostelem a školní léta v bělohradské škole.

Josef Špür, foto: autor, archiv

Václav Karel Krofta

Těžko lze uvěřit tomu, že od narození spisovatele V. K. Krofty, který patřil neodmyslitelně v poválečných letech ke koloritu bělohradských letních měsíců, uplynulo již sto dvacet let. Znal jsem ho jako statného muže s mohutnou hřívou, šviháckou chůzí a silným hlasem. Téměř denně jsme ho potkávali na jeho tradiční procházce od domu na náměstí, odkud pocházela jeho manželka - v pořadí druhá, přes Bažantnici ke kostelíku na Byšičkách a zpět.

Připomeňme několik životopisných dat: Narozen v Praze - Libni 4. 7. 1896, zemřel 3. 12. 1974, autor autobiograficky založených próz z pražského prostředí, fejetonista a básník. Jeho otec byl nejprve kovodělníkem, pak hostinským. Po vystudování reálky v Karlíně byl spisovatel od 1914 zaměstnán v Úrazové pojišťovně dělnické (nakonec jako ředitel) až do 1946, kdy odešel do důchodu. Redakčně spolupracoval s nakladatelstvími F. Lukavského v Čes. Třebové a s Krbalovým nakladatelstvím ve Vrchlabí. Od 20. let psal také o výtvarnictví. Literárně využil cest po Československu a Chorvatsku. Nejprve publikoval tradiční poezii, často s epickým jádrem, a lyrizující povídky s autobiografickými prvky, později i romány.

Jak uvádí ve svých vzpomínkách univerzitní profesor a spisovatel František Hampl: „... (Krofta) je bezpochyby nejlepším vypravěčem ze všech českých literátů, které znám. Znal pravou spoustu historek... když je vykládal, dovolával se svědectví své ženy, poněvadž některé se zdály být až neuvěřitelné. Ale ne! Všechny byly pravdivé alespoň v jádře, vypravěč je jen přikrašloval lesklými ozdůbkami... Tyto úpravy nedělal básník v zlé vůli, nikdy nikomu jimi neuškodil, jen sám sebe v očích druhých alespoň pro chvíli trochu vylepšil a asi jim i věřil...“

Jedna z nich. Jednou v létě 1956 jsem přicházel, kam jinam než do Bažantnice ke kurtům, kde u čtyřky seděl právě V. K. Krofta s malířem Dlabolou. Již od klubovny jsem slyšel Kroftův hlas: „Psala mi Marie

Majerová, Petr Bezruč...“ a následovala ještě další jména z tehdejšího spisovatelského Olympu. Oba mistry jsem nerušil, ale i kdybych si sedl až k hudebnímu pavilonu, stejně bych půl dialogu slyšel. Věc se měla tak, V. K. Krofta oslavoval v tom roce šedesáté narozeniny, věc opravdu zajímavá a vše vyhlíželo, jako by byl oslavenec rovnocenným partnerem oněch jmenovaných. Tomu tak ani při nejlepší vůli nebylo, ovšem dopisy byly nesporné.

Vysvětlení je snadné. Krofta, jakožto libeňský rodák a libeňský autor, měl dobré postavení i v tamní osvětové besedě. Jemně naznačil, že by beseda mohla uspořádat večer s autorským čtením při příležitosti jeho šedesátin. Návrh byl přijat, pozvánky vytištěny, oslavenec je rozeslal a ty dopisy slavných a známých byly omluvy, že se večera zúčastnit nemohou, spolu s příslušnou oficiální větou přání mnoha zdraví do dalších let. Snad nejsem příliš kritický, ale opravdu nebylo zcela korektní naznačovat korespondenci právě třeba v té době s téměř devadesátiletým Bezručem.

Čeho jsem si na Kroftovi cenil, byla jeho noblesnost ve vystupování, chování, jednání. Při tom jeho hmotné zajištění nebylo dobré, spíše na tom byl velmi špatně. Počalo to tím, že v roce 1946, snad pod dojmem poválečného nadšení, se vzdal místa sekčního šéfa v Dělnické úrazové pojišťovně, ale stal se spisovatelem na volné noze a nakladatelským redaktorem. Jeho odstupné či důchod asi nebyl mimořádný, pak přišel únor 1948, nakladatelství byla zrušena, Krofta jako spisovatel nezapadal do oficiální linie a byl odkázán jen na nevalné řádkové honoráře za články do časopisů. A těch - článků ani časopisů - nebylo v té době mnoho. Výdatnou pomoc v existenční nejistotě mu poskytl Karel Dlabola. Jako redaktor Květu, nejrozšířenějšího a vlastně jediného barevného týdeníku oněch časů, mu zadával pravidelně medailonky malířů a sochařů, jejichž díla byla reprodukována na zadní straně časopisu. Tato spolupráce trvala více než deset let.

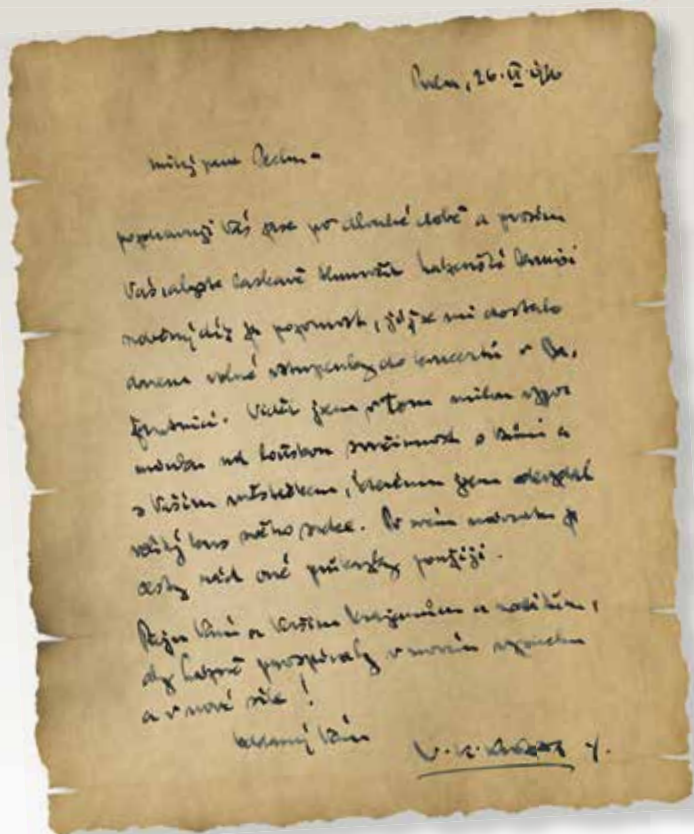
Důvodů k odchodu z úřednického místa bylo více. Nacházíme je u hlavního hrdiny jeho románu *Význaváci slunce*, kterým je nespokojený úředník pojišťovny, pišící ve volných chvílích román. Bouří se proti současnému stavu, touží po změně.

Nechme mluvit přímo autora: „Vždyť celý život není ničím větším, než povoleným přivýkáním si na různé ty novoty, zákony, příkazy a nutnosti.“

Vlastní touhu vidí odlišně: „Chci dneska tančit celou noc, a hřmotit, výskat, pět, chci smát se, vtípet sršet, a debatovat, pít.“

Nakonec hrdina románu, a tím také i V. K. Krofta, opouští pevné zaměstnání a uvádí krédo, které nikdy neměnil: „Dobývat nové možnosti života, dobývat vlastní život. Žít, žít, dokud slunce svítí.“

Jiří Vacek, foto: archiv

NEZABIJEŠ...

Letošní léto v našem městečku poznamenaly tragické události spojené s vraždami v Horní a Prostřední Nové Vsi a pokusem o vraždu v Dolní Nové Vsi. S určitým odstupem je možné na těchto smutných srpnových událostech, které historie našeho města nepamatuje, najít i úsměvné příhody. Dvě z nich jsem vylechl ještě v srpnu a s určitým časovým odstupem je snad možné je zveřejnit i na stránkách Bělohradských listů.

V úterý 8. srpna se v Dolní Nové Vsi osmašedesátiletý P. J. pokusil zavraždit pana Milana Charouska, který v té době dával s rodinou seno do kup. Přivolaný záchranářský vrtulník našťástí dolétl s těžce zraněným včas do Fakultní nemocnice v Hradci Králové. Po návratu pana Charouska domů na Dolní Novou Ves se ho soused ptal, jak se má. „Já dobře, ale seno je v háji!“ odpověděl pan Charousek. Záchranářský vrtulník totiž rozmetl seno, pečlivě uklizené do kup, široko daleko...

V sobotu 12. srpna se dvorní fotograf Bělohradských listů Jaroslav Voves rozhodl, že start Podkrkonošského maratonu horských kol nafotí z letadla. S ultralightem svého švagra Pepy Rýdla nafotil náměstí (zdařilé foto jste mohli vidět na zadní straně obálky letního čísla Bělohradských listů), ale při obrátce nad Horní Novou Vsí Jarodovi vypadl z okna letadla teleobjektiv. „Dvacet tisíc je v čudu,“ pomyslel si. Větší šok ho ale čekal v pondělí 14. srpna, když se rozšířila zpráva, že v kukuřičném poli, v místech pádu jeho teleobjektivu, byla nalezena mrtvola. Po dvou bezesných nocích, kdy přemýšlel, zda se má jít udat na policii, se ale rozšířila další informace, že tělo leželo v poli minimálně čtrnáct dnů. Ránu, když Jarodovi spadl kámen ze srdce, musel slyšet snad celý Bělohrad...

Doufejme, že život v Lázních Bělohradě se brzy vrátí do starých kolejí a o vraždách a pokusech o vraždu se budeme dočítat jen v černých kronikách deníků a nebudou už spojovány s naším městem...

(šup)

Pane, řekněte objektivně, nezabil ho objektiv?

KARDIOLOGICKÁ ORDINACE

Vážené obyvatelé Bělohradska,

od 1. ledna 2018 otevíráme v Husově ulici (ve stávající interní ambulanci) specializovanou a plně vybavenou kardiologickou ambulanci.

Budeme nabízet tyto služby: komplexní kardiologické vyšetření, EKG, Holterovské monitorování tlakové + EKG, echokardiografie.

Cílem je rychlá a kompletní kardiologická péče „pod jednou střechou“. Možnost vysoce specializované operativy ve VFN Karlovo náměstí v Praze, pokud bude třeba.

Smlouva na kardiologii je zatím navázána pouze na klienty poj. 211, klientům ostatních pojišťoven budeme i nadále provádět péči v duchu interní ambulance s možnou extenzí na kardiologii po osobní domluvě.

Objednávat se k vyšetření je možno

na telefonu 608918724,

konzultace jsou možné na 737205765.

MUDr. Michal Paďour

Pf 2018

Přejeme Vám šťastné a veselé Vánoce,
hodně zdraví, spokojenosti, osobních
i pracovních úspěchů v novém roce

Město Lázně Bělohrad

MĚSTSKÁ KNIHOVNA LÁZNĚ BĚLOHRAD pro Vás v novém roce chystá tyto novinky:

VIRTUÁLNÍ UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU
více na www.e-senior.cz nebo osobně v knihovně

KURZ PLETENÍ A HÁČKOVÁNÍ
kurz pro začátečníky a mírně pokročilé ve večerních hodinách

ČTENÍ V PEŘINĚ
cyklus pohádkového čtení pro děti

**VÝZVA VŠEM ŠIKOVNÝM OBYVATELŮM
LÁZNÍ BĚLOHRADU A OKOLÍ**

Rádi bychom podpořili místní obyvatele v prezentaci jejich talentu v prostorách knihovny. Umíte něco, co druhí neumějí? Rádi byste něco ostatní naučili či se o něco podělili? Nabízíme prostor k uspořádání cestovatelských besed, naučných kurzů a seminářů, výtvarných dílen, čtení z vlastní tvorby či výtvarné a fotografické výstavy. Pokud máte jakýkoliv nápad, neváhejte nás kontaktovat...

Pro více informací volejte 604 600 997,
pište na knihovna@lazne-belohrad.cz
či se osobně zastavte v knihovně.

PŘIZNÁ
SE
VINÍK
?

KOTYKOVA LEJ

V letošním roce došlo v rámci rekonstrukce silnice II/501, kterou financoval Královéhradecký kraj s podporou dotací z EU, také k výraznému zásahu do samotného stromořadí Kotykovy aleje. Z celkového počtu 140 dřevin bylo 68 odstraněno a ostatní dřeviny byly odborně ošetřeny. V návaznosti na tento zásah došlo také k nové výsadbě dřevin. Kotykovu alej jsme se rozhodli založit úplně novou mimo linii stávajících stromů. Nové stromy byly vysazeny u paty hráze, přičemž bylo nákladem téměř 400.000 Kč vysazeno 65 nových lip. Finančně se na celé akci podílelo město společně s Královéhradeckým krajem, který nám na celkovou revitalizaci aleje poskytl dotaci ve výši 300.000 Kč. (pav, las)

CHODNÍK V KOTYKOVĚ ALEJI

V návaznosti na rekonstrukci silnice druhé třídy v Kotykově aleji, kterou financoval Královéhradecký kraj, jsme provedli opravu chodníku a odvodňovacího žlabu podél bytového domu, kterou pro nás na základě výběrového řízení zhotovila firma MATEX HK za částku 227.191 Kč. Zároveň bylo provedeno opatření, kterým se zabrání pronikání vody k domu a tím jeho poškození. (pav)

NÁKUP TRAKTORU PRO TS

I v letošním roce pokračuje obnova vozového parku technických služeb. V polovině listopadu náš vozový park doplnil traktor, který jsme zakoupili hlavně z důvodu potřeby silnějšího stroje na zimní údržbu a další práce. Za tento traktor jsme zaplatili částku 544.500 Kč. (pav, las)

ASFALTOVÁNÍ A OPRAVY KOMUNIKACÍ

V průběhu října a listopadu nám firma Asfaltservis prováděla opravy mnoha komunikací ve městě. Postupně byly opraveny výtluky, překopy a různé defekty na komunikacích převážně v ulicích Nádražní a Karla Moora, na cestě ke kostelíku na Byšičkách, na hrázi v Dolní Nové Vsi, autobusovém nádraží a mnoha dalších místech. Do oprav komunikací jsme investovali více než 500.000 Kč. (pav)

SDRUŽENÉ KANALIZAČNÍ PŘÍPOJKY

V průběhu října a listopadu probíhaly zemní práce na dvou sružených kanalizačních přípojkách v Horní Nové Vsi naproti benzínové čerpací stanici. V letošním roce byly provedeny veškeré zemní práce a v roce příštím budeme zhotovovat kompletní nové asfaltové povrchy v obou ulicích. (pav, las)

BOXY NA USKLADNĚNÍ MATERIÁLU V TECHNICKÝCH SLUŽBÁCH

Již dlouho jsme řešili otázku bezpečného skladování převážně sypkých materiálů v areálu technických služeb. Proto jsme velmi uvítali fakt, že si sami chlapi z TS vymysleli řešení této situace a po nezbytné administrativě jsme na přelomu října a listopadu v technických službách vystavěli svépomocí celkem 4 velké skladovací boxy na štěrky a písek. (pav, las)

VÝSADBA ALEJE V DOLNÍ NOVÉ VSI

Na Dolní Nové Vsi, podél cesty na Hrádek, byla vysazena alej celkem 84 stromů a 800 keřů, která byla z 90 % pokryta dotací a kterou pro nás zrealizovala firma Jan Vratislav ze Dvora Králové nad Labem za částku 234.256 Kč. Tímto se nám i v letošním roce, po vynaložení poměrně malé finanční částky, podařilo vysadit další alej, když v roce loňském jsme s dotací ve výši 100 % zrealizovali aleje podél cesty u Bažantnice a na Horní Nové Vsi u cest ke hřbitovu. (pav)

OPRAVA POŠKOZENÉ ZDI HŘBITOVA V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ

V areálu hřbitova v Lázních Běláhradě pokračovala oprava hřbitovní zdi, která byla ve druhé polovině listopadu zdárně dokončena. (pav, las)

Jménem fotbalového oddílu TJ Lázně Běláhrad z.s. a FKM Javorka z.s. děkují společnosti Lázně Běláhrad a.s. za propůjčení kulturního sálu a zajištění komfortního servisu při pořádání fotbalového galavečera 2017. Díky tomu se mohli opět společně sejt všichni členové, všechny generace, které byly a jsou aktivní v našich fotbalových oddílech. Ještě jednou děkujeme a přejeme vedení a zaměstnancům Lázní Běláhrad a.s. veselý Vánoce a hodně zdraví v novém roce.

Patrik Ježek, předseda fotbalového oddílu

ELEKTROMOBIL

Dlouho očekávaný elektromobil nám byl již dodán, předán technickým službám do užívání a již brázdí naše komunikace a podílí se na údržbě města. Jsme tak prvním městem v okolí, které využívá pro údržbu města ekologické vozidlo poháněné elektřinou. (pav)

Tady všude se BRUSLILO I.

Před sto lety se v Bělohradě hodně bruslilo na Javorce. Neregulovaná řeka nabízela četné zátočiny. Jak ty zamrzly, bylo kde bruslit. Výborné místo bylo za kamenným mostem se dvěma oblouky u lékárny, kde se řeka rozšiřovala a kde byla pod Špringrovými i menší hráz. Říkalo se tady U Pižlů podle domu obchodníka Pižla na východním rohu Malého náměstí. Josef Pižl, hybná to páka bělohradského kulturního života, byl i šéfem tohoto kluziště na Javorce. O kluziště pečoval místní ponocný – Honzíček Vichů. Ten nad ledem pověsil lampióny, prodával čaj, grog a zákusky. A hrál na flašinet... O padesát roků později sledujeme doma televizi. Na obrazovce báječný taneční pár Romanových. A u nás na telce sousedka Gusta Pechová a paní Kačírková. „Gusto, Gusto! Takhle jako Romanovi jsme taky kdysi jezdili! Pamatuješ? S Karlem Krausovým, tam dole u Pižlů!“ Gusta Pechová, co byla vždycky hrubšího zrna, Kačírkovou srovnává: „Tončo, hovno! Hovno jste jezdili! Tohle jsou Romanovi, mistři světa, chápeš! To je něco jinýho, než to vaše ježdění za ručičku s Karlem Krausovým. A jak jsem znala Karla, tak jste furt chlastali grog!“

Vašek a Honza Holoušovi, Míla Knapů a já jsme chodili hrát hokej do silážní jámy u kravína v Prostřednáku. Když voda v silážní jámě v zimě zamrzla, měli jsme bezva „hřítě“ i s vysokými betonovými mantáky. Kluci Holoušovi měli obrovského bernardýna. Jmenoval se Saba a měl snad devadesát kilo. Saba tahal i mešní valník zvednutý o postraňky a na něm fůrku sena... Nám ale Saba při hokeji v silážní jámě dost překážel. Dokázal rozžvejkat puk a na jeden stisk překousnout i hokejku,“ vzpomíná na hodně dávné klukovské sportování Jarda Matyásko. Jedna drobná poznámka k jeho vyprávění. Jarda nikdy nevládnul brusle a za pukem lítal v mrazovkách...

Javorka byla i naší první ledovou plochou. Vždyť my, kluci ze Třetí strany, jsme ji měli přímo před nosem. Zamrzala daleko líp než dnes, ani nevím proč, snad víc mrzlo, nebo byl její tok kvůli menším hrázim ze šutrů klidnější než dnes... Po Javorce jsme taky vyrazili na bruslařskou túru až do Ostroměře, vyhýbali se kostrbatému hnědožlutému ledu z odpadů baráků, přeskakovali zmrzlé větve v Mezihoří... Dokonce jsme si udělali před naším barákem č. p. 52 „hokejový plac“ nalajnovaný modrou šmolkou. Úzká Javorka asi tomu i chtěla, že jsem se nenaučil pořádně bruslit... Ale ona, ta řeka, asi za to nemohla. Brácha Pěťa, taky odkojený Javorkou, léta coby obránce válel za místní hokejisty. V části, kde byla Javorka široká s vysokými kamennými břehy, se hokej hrál úplně nejlíp. Tady kralovali Karel „Vovka“ Petřivý, Karel a Petr Koláčkoví, zkrátka mistři puku, hokejky a ledu... „Tady jsme i my propadli hokeji, pár roků po Vovkovi a Koláčkových. Za naším barákem byl na řece menší splávek a teď nám chránil manták z vyhrnutýho sněhu,“ vrací se k hokejové Javorce Radek Brížek.

Nad Hořeňákem, na Německém kopci, je malý rybníček, tak deset na deset metrů, víc ne. A tady začal s bruslením Jaroslav Zach, syn nadlesního a pozdější mistr Evropy sportovních dvojic, kde mu byla partnerkou jeho manželka Běla. Jak vypravuje Jaroslav Čeřovský „Pánbík“, který celý život žil právě na Německém kopci: „*Ten slavný Zach tady na rybníčku hodně bruslil. Ráno, v poledne i navečír. Zkoušel jsem to po něm. Byl fakt lepší než já, a to byl o dobrech deset let starší!*“

Kotyčův rybník. Kotyčák. To je další bruslařský a hokejový pláček Bělohradu. „*Sem hlavně chodili hrát hokej kluci z továrnických bytů. A bylo jich plno: Arnošt Bernard, Ludva „Bendža“ Petřivý, Jirka „Čána“ Dědic, Franta Kunt, Zdeněk Trkal, klempiřské synek Fanda Stárek... Můj táta si s voršoufem na vyhrnování sněhu stoupl do branky. Starali jsme se o led, dokonce jsme měli i menší pumpu a propadlej led jsme takhle vylepšovali,*“ vypráví Jarda Kareš, dobrý bruslař, který má Kotyčák přímo před barákem.

Hlavní ledová plocha pro Bělohradáky byla na rybníku Pardoubek. Necelá tříhektarová tmavozelená plocha představovala naprostý ráj pro bruslení i hokej. Kdo nezvládl rádit na šlajfkách, džeksnách i na moderních kanadách, se nepočítal mezi bruslaře. Tady vyrostli pozdější mistři místního hokeje – Franta Mach, Mirek Hrnčíř, Slávek Forman, Olda Vinčálek, Radek Břízek... Na Pardásu učarovaly, nám klukům, elegantní bruslařky zapojené do nekonečného dovádějícího „hadu“. Na Pardáse se probořilo a zmáchalo hodně bruslařských nedočkavců. Na brzké Velikonocce parádně „zahučel“ do studené vody i bývalý hokejový trenér Zdeněk Friedrich, který vedl i mladého Petra Břízu, pozdějšího reprezentačního brankáře... Tady někde zapadl do nezamrzlé tůně první bělohradský hokejový puk, který věnovali hokejisté mistrovského LTC Praha bělohradským průkopníkům tohoto sportu. Inu zamrzlý Pardoubek má svá kouzla i dnes, po osmdesáti letech...

To byla pouze některá místa, kde se v Bělohradě a v jeho okolí bruslilo a hrál hokej. Když někomu nadhodím: Hele, kde všude jste jako mladí bruslili? Rodí se další příběhy, probouzejí se další místa. Proto i v únorovém čísle hodláme ve vzpomínání pokračovat a budeme rádi, vážení čtenáři, za vaše příběhy i staré fotografie.

Eduard Čeliš, foto: Ladislav Stuchlík, archiv

Historické fotky
z Bělohradu
Listopad 1989

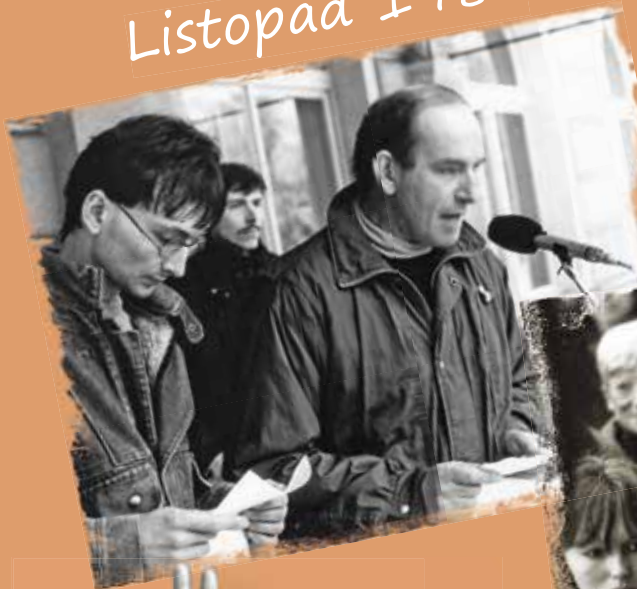

Foto: Petr Laušman

ISSN 2533-8005

9 772533 800006